

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

UŽSIENIEČIŲ LAISVĖS APRIBOJIMO VIETOSE SEIMO KONTROLIERIŲ VYKDYTOS NACIONALINĖS KANKINIMŲ PREVENCIJOS REZULTATŲ APŽVALGA

2015-03-30 Nr. 2015/1-28

Vilnius

I. NACIONALINĖ KANKINIMŲ PREVENCIJA IR BENDRA INFORMACIJA APIE ATLIKTUS PATIKRINIMUS

1. Lietuvos Respublikos Seimui 2013 m. gruodžio 3 d. įstatymu Nr. XII-630 ratifikavus Jungtinių Tautų konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą Fakultatyvų protokolą (toliau vadinama – Fakultatyvus protokolas) ir priėmus Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – LR SKĮ) pakeitimus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams buvo pavesta vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose nuolat jose lankantis (2014 m. sausio 1 d. įsigaliojusios LR SKĮ 3 ir 19¹ straipsnių nuostatos), Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga (toliau vadinama – Įstaiga) tapo nacionaline kankinimų prevencijos institucija.

Vykdydami nacionalinę kankinimų prevenciją Seimo kontrolieriai naudojami plačiais įgaliojimais: jie turi teisę pasirinkti, kokias laisvės apribojimo vietas aplankyti ir kokius asmenis apklausti, patekti į visas laisvės apribojimo vietas ir visas jose esančias patalpas, susipažinti su jų įrengimu ir infrastruktūra. Be to, Seimo kontrolieriai turi teisę kalbėtis be liudininų su asmenimis, kurių laisvė apribota, taip pat apklausti bet kokius kitus asmenis, kurie galėtų suteikti reikiamos informacijos, laisvės apribojimo vietų patikrinimus atlikti kartu su pasirinktais ekspertais.

Pagal Fakultatyvaus protokolo 4 straipsnį laisvės apribojimo vieta laikytina bet kuri valstybės jurisdikcijoje esanti ir kontroliuojama įstaiga, kurioje valdžios institucijai įsakius, paraginus, sutikus ar pritarus asmenims yra arba gali būti apribota laisvė. Laisvės apribojimas reiškia bet kokį asmens sulaikymą ar įkalinimą, ar apgyvendinimą viešojoje ar privačioje laisvės apribojimo vietoje, kurios tam tikros teisminės, administracinės ar kitos valdžios institucijos įsakymu tam asmeniui neleidžiama savo noru palikti. Taigi patikrinimai organizuojami bet kokioje vietoje, kurioje asmenų laisvė yra arba gali būti apribota, t. y. policijos komisariatų areštinėse, įkalinimo, globos, psichiatrijos, užkrečiamųjų ligų gydymo, užsieniečių laikymo ar apgyvendinimo ir kitose įstaigose.

2. Po apsilankymo laisvės apribojimo vietose Seimo kontrolieriai teikia ataskaitas su išvadomis bei rekomendacijomis. Jas kompetentingos institucijos privalo išnagrinėti, konsultuotis su Seimo kontrolieriais dėl rekomendacijų galimų įgyvendinimo priemonių ir informuoti Seimo kontrolierius apie jų pateiktą rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus.

3. 2014 m. žmogaus teisių padėtis tikrinta šiose sulaikytų ir prieglobsčio prašančių užsieniečių laisvės apribojimo vietose: vasario 19 d. – Užsieniečių registracijos centre (toliau – URC), kovo 26 d. – Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau vadinama ir – VSAT) Vilniaus rinktinės G. Žagunio ir Dieveniškų užkardose, balandžio 22 d. – Ignalinos rinktinės Adutiškio, Pavoverės, Puškų, Švenčionių, Tverečiaus užkardose ir Ignalinos rinktinės vadavietėje (toliau – Užkardos), liepos 22 d. – Pabėgėlių priėmimo centre (toliau – PPC).

II. IŠVADOS DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES UŽSIENIEČIŲ LAISVĖS APRIBOJIMO VIETOSE

4. Per šiuos patikrinimus buvo užfiksuoti trūkumai, dėl kurių galimi laikomų asmenų žmogaus teisių pažeidimai, susiję su: a) laikymo sąlygomis; b) teisės į privatumą ir minties bei religijos laisvės užtikrinimu; c) saugumo užtikrinimu; d) sveikatos priežiūra; e) tinkamu informacijos teikimu ir duomenų tvarkymu.

4.1. Dėl laikymo sąlygų

4.1.1. *Patalpų pritaikymas asmenims su judėjimo negalia* – visų aplankytų užkardų įėjimai ir jose įrengtos laikino sulaikymo patalpos bei PPC gyvenamosios patalpos nebuvo pritaikytos asmenims su judėjimo negalia.

4.1.2. *Minimalus plotas, tenkantis vienam asmeniui* – pagal teisės aktų reikalavimus vienam asmeniui tenkantis gyvenamosios patalpos (arba laikino sulaikymo patalpos) minimalus plotas turi būti ne mažesnis kaip 5m². Atlikus patikrinimus nustatyta, kad URC bendrabutyje ir Vilniaus rinktinės G. Žagunio užkardoje šis reikalavimas nebuvo užtikrintas.

4.1.3. *Patalpų įrengimas* – PPC patikrinimo metu virtuvėse esanti buitinė technika buvo techniškai netvarkinga, trūko stalo įrankių ir indų maistui gaminti, o URC ne visiems pakako gyvenamuosiuose kambariuose esančio bendrojo naudojimo inventoriaus.

4.1.4. *Higienos sąlygos* – PPC laisvuose kambariuose ir bendrojo naudojimo patalpose nebuvo užtikrinta švara, čiužiniai buvo nešvarūs, kai kurių langų būklė buvo netinkama. URC pažeidimų dėl gyvenamųjų patalpų ir higienos normų nustatytų reikalavimų buvo daugiau: patalpos nepakankamai gerai šildomos, neužtikrinama ir nepalaikoma švara, natūralus ir dirbtinis apšvietimas neatitinka nustatytų reikalavimų, be to, patalpose nėra užuolaidų apsaugoti nuo tiesioginių saulės spindulių, prieš žiemos sezoną patalpos neremontuojamos, nėra sudaromos pakankamos sąlygos nuolat rūpintis asmens higiena ir skalbti bei džiovinti drabužius, o užsieniečių aprūpinimas apranga ir avalyne yra tiesiogiai priklausomas nuo gaunamos labdaros.

Vilniaus rinktinės G. Žagunio ir Dieveniškų užkardų patalpose taip pat nustatyta pažeidimų: neįrengti laikino pasikalbėjimo su užkardos budėtojų dalimi įrenginiai, neįrengtos natūralaus vėdinimo, apšildymo, vėdinimo sistemos, baldai nepritvirtinti prie grindų, nereguliariai atliekama dezinfekcija, dezinfekcija, deratizacija. Ignalinos rajono Adutiškio užkardoje pastebėta tinkle sanitariniame mazge, o Pavoverės užkardoje – apšvietimo trūkumų.

Taip pat pažymėta, kad Užkardose neįmanoma įvertinti patalpų atitikties visuomenės sveikatos saugos reikalavimams, kadangi nėra patvirtinto visuomenės sveikatos saugos reglamento, kuriuo būtų nustatyti atitinkami reikalavimai patalpoms.

4.2. Dėl teisės į privatumą ir religijos laisvės užtikrinimo

4.2.1. *Teisė į privatumą* – konstatuota, kad URC nėra galimybės atskirai įkurdinti šeimas, užtikrinant joms privatumą.

Ignalinos rinktinės Adutiškio, Pavoverės, Puškų, Švenčionių ir Tverečiaus užkardose įrengtos vaizdo stebėjimo kameros, tačiau, nesilaikant Lietuvos Respublikos asmens duomenų apsaugos įstatymo reikalavimų, nėra apie tai įspėjančių ženklų.

4.2.2. *Religijos laisvė* – tiek URC, tiek PPC buvo nustatyta teisių pažeidimų dėl religijos laisvės: PPC konstatuota, kad sanitarinės patalpos įrengtos neatsižvelgiant į apgyvendintų užsieniečių išpažįstamos religijos ypatumus, o URC ne visada užtikrinamas maitinimas pagal kultūrinius ir (arba) religinius įsitikinimus. Administracija stengiasi sudaryti laikomiems asmenims galimybes išpažinti tikėjimą ir atlikti religines apeigas, tačiau dėl URC infrastruktūros tai ne visuomet įmanoma.

4.3. Dėl saugumo užtikrinimo

4.3.1. *Saugumo sistema ir smurto atvejų registracija* – URC nepakankamai užtikrinamas tiek darbuotojų, tiek šiame centre laikomų asmenų saugumas, nes tik prieglobsčio prašytojų bendrabutyje yra įrengta nauja ir tinkamai funkcionuojanti elektroninė saugumo sistema. Be to, netinkama dokumentų, susijusių su smurto atvejais, registracija, kadangi jie skaidomi į du registrus.

Vilniaus rinktinės G. Žagunio ir Dieveniškų užkardose neįrengtos vaizdo stebėjimo kameros laikino sulaikymo patalpose.

4.3.2. *Asmenų izoliavimas* – URC konstatuotas teisių pažeidimas dėl nevykdomų reikalavimų sulaikytus užsieniečius apgyvendinti atskirai nuo sulaikytų prieglobsčio prašytojų, vyrus – nuo moterų.

4.4. Dėl sveikatos priežiūros

4.4.1. *Pirmosios pagalbos vaistinėlės* – Ignalinos rinktinės vadavietėje pažeidimai buvo konstatuoti dėl vaistinėlėje rastų medicinos pagalbos priemonių bei vaistinių preparatų, kurių galiojimo laikas buvo pasibaigęs; Vilniaus rinktinės G. Žagunio ir Dieveniškų užkardose pirmosios pagalbos vaistinėlių nebuvo.

4.4.2. *Sveikatos priežiūros specialistai* – dėl URC pažymėtina, kad, nors asmenims yra teikiamos nustatytos asmens priežiūros ir slaugos paslaugos, organizuojamos gydytojų specialistų konsultacijos bei asmenys yra aprūpinami medikamentais, pirminės ambulatorinės odontologinės sveikatos priežiūros paslaugos ir psichologinė pagalba nėra užtikrinamos.

4.5. Dėl tinkamo informacijos teikimo ir duomenų tvarkymo

4.5.1. *Duomenų ir įvykių registravimas bei tvarkymas* – Užkardose (išskyrus Ignalinos rinktinės vadavietę) sulaikytų asmenų uždarymas į laikino sulaikymo patalpas nėra fiksuojamas. Pristatytų į užkardą asmenų registre.

URC nėra tinkamai reglamentuotas šaunamojo ginklo ir specialiųjų priemonių panaudojimas: po šių priemonių taikymo surašomi neišsamūs tarnybiniai pranešimai, be to, gydytojai ne visuomet apžiūri asmenis, prieš kuriuos priemonės buvo panaudotos. Dėl numatytų reikalavimų nesilaikymo galėjo būti pažeistas proporcingumo principas.

4.5.2. *Informacijos prieinamumas* – PPC nelydimų nepilnamečių skyriuje nebuvo informacinių stendų, o kituose tokiuose stenduose informacija buvo pateikta tik lietuvių kalba.

URC patikrinimo metu gauti duomenys apie informacinėse lentose teikiamą informaciją neatitiko tikrovės. URC užtikrina vertimo ir teisinės pagalbos paslaugas, tačiau pasitaiko atvejų, kai asmenys moka tik gimtąją kalbą, kuri Europos Sąjungoje yra reta, ir dėl to kyla problemų sprendžiant šių asmenų kasdienes problemas.

4.6. Papildomos išvados

4.6.1. *Dėl užimtumo programų vykdymo* – nustatyti smulkūs pažeidimai: PPC nesudarytos sąlygos bet kuriuo dienos metu naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis, URC užtikrinama

teisė pasivaikščioti, prieglobsčio prašytojams organizuojamas užimtumas, tačiau sulaikyti užsieniečiai ne visada yra įtraukiami į šias užimtumo programas.

4.6.2. *Dėl personalo trūkumo* – nors URC darbuotojai nuolat tobulina savo kvalifikaciją bei gilina žinias socialinės integracijos, elgesio su pažeidžiamais asmenimis, žmogaus teisių apsaugos srityse, tačiau trūksta personalo: iš numatytų 100 etatų, kurie atitinka teisės aktų reikalavimus, užimti 86.

4.6.3. *Dėl sienos pažeidėjų, pateikusių prieglobsčio prašymus, teisinės padėties* – pasisakydamas dėl prieglobsčio prašytojų teisių padėties Ignalinos rinktinės Švenčionių užkardoje Seimo kontrolierius atkreipė dėmesį, kad asmenys, kurie buvo sulaikyti neteisėtai kirtę Lietuvos sieną ir pateikė prašymą jiems suteikti prieglobstį Lietuvos Respublikoje, laikotarpiu, kol Migracijos departamentas išnagrinės jam pateiktus dokumentus, įrodymus ir priims sprendimus dėl laikino teritorinio prieglobsčio suteikimo (nesuteikimo) prieglobsčio prašytojui ir apgyvendinimo Lietuvos Respublikos teritorijoje, kol jų prašymas bus išnagrinėtas iš esmės ir priimtas galutinis sprendimas, atsiduria teisiniame vakuume – jie nebegali likti užkardoje kaip valstybės sienos pažeidėjai, taip pat negali būti perkelti į URC arba PPC, kadangi nėra priimtas Migracijos departamento sprendimas dėl jų teisinio statuso.

Seimo kontrolierius išreiškė nuomonę, kad tokie asmenys yra laikomi užkardose be teisinio pagrindo.

III. SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJŲ INSTITUCIJOMS, KURIOSE APRIBOJAMA UŽSIENIEČIŲ LAISVĖ, ĮGYVENDINIMAS

5. Visos kompetentingos institucijos, išnagrinėjusios Seimo kontrolierių joms pateiktas išvadas ir rekomendacijas, sudarė ir pateikė rekomendacijų įgyvendinimo planus su konkrečiais numatomų priemonių įvykdymo terminais.

5.1. Dėl laikymo sąlygų

5.1.1. *Patalpų pritaikymas asmenims su judėjimo negalia ir minimalus plotas, tenkantis vienam asmeniui* –VSAT pateiktame plane nurodoma, kad visų Užkardų pagrindiniai įėjimai ir laikino sulaikymo patalpos asmenims su negalia turi būti pritaikytos ne vėliau kaip iki 2015 m. gruodžio 15 d. Vilniaus rinktinės G. Žagunio užkardoje, gavus papildomą finansavimą, iki 2016 metų pabaigos nurodyta įrengti didesnes nei 5 m² laikino sulaikymo patalpas.

URC, gavus reikiamų lėšų, šį pažeidimą numatyta pašalinti iki 2015 metų pabaigos.

PPC užsieniečių gyvenamąsias patalpas asmenims su negalia numatyta pritaikyti iki 2015 metų pabaigos.

5.1.2. *Tinkamas patalpų įrengimas ir higienos sąlygų užtikrinimas* – Adučiškio ir Pavoverės užkardose atlikus stebėseną konstatuoti sanitarinio mazgo įrengimų defektai bei apšvietimo trūkumai jau yra pašalinti, o Vilniaus rinktinės užkardose pažeidimai (dėl neįrengtų šildymo ir vėdinimo sistemos bei natūralaus apšvietimo, nepritvirtintų baldų, reguliariai neatliekamos dezinfekcijos, dezinfekcijos ir deratizacijos) turi būti pašalinti ne vėliau kaip iki 2015 metų pabaigos. Vilniaus rinktinės užkardose iki 2015 metų pabaigos ketinama įrengti pasikalbėjimo su užkardos budėtoju įrenginius.

URC numatyta kasmet, pasibaigus šildymo sezonui, atlikti patalpų apžiūras ir nustatyti patalpų remonto poreikį, 2014–2015 metais atlikti sulaikytų užsieniečių bendrabučio remonto darbus, nuolat užtikrinti sulaikytų užsieniečių bendrabučio antrojo aukšto higienos patalpų švarą ir sudaryti generalinio valymo grafiką bei siekti į šią veiklą įtraukti užsieniečius, taip ugdant jų kasdienio gyvenimo įgūdžius.

Vykdamas Seimo kontrolierių rekomendacijas sudaryti tinkamas sąlygas asmenims skalbti ir džiovinti drabužius, URC sulaikytų užsieniečių bendrabutyje 2014 m. birželio mėnesį pastatyta po

vieną papildomą skalbimo ir džiovinimo mašiną. Taip pat, siekiant užtikrinti užsieniečių aprūpinimą apranga ir avalyne, kad tai nebūtų priklausoma nuo labdaros, perkeltant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES nuostatas dėl materialinių priėmimo sąlygų, buvo pasiūlyta įtraukti ir Laikinojo užsieniečių apgyvendinimo URC sąlygų ir tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 1V-340, 43 punkto pataisą, kuria būtų nustatyta, kad asmenys aprūpinami drabužiais ir avalyne.

PPC konstatuotus pažeidimus (švaros neužtikrinimo, netinkamos čiuzinių švaros ir netinkamo dezinfekavimo, virtuvėse esančios buitinės technikos netvarkingo eksploatavimo, nepakankamo stalo įrankių ir indų kiekio, tinkamos langų būklės neužtikrinimo) buvo numatyta pašalinti iki 2014 metų pabaigos.

5.2. Dėl teisės į privatumą ir religijos laisvės užtikrinimo

5.2.1. Teisė į privatumą – atsižvelgiant į nustatytus pažeidimus dėl neinformavimo apie vykdomą vaizdo stebėjimą, Ignalinos rinktinės užkardose matomose vietose priklijuoti lipdukai, įspėjantys apie vaizdo stebėjimą.

5.2.2. Religijos laisvė – URC, siekiant įgyvendinti Seimo kontrolieriaus rekomendacijas dėl maitinimo pagal laikomų asmenų kultūrinius ar religinius įsitikinimus bei dietinio maitinimo užtikrinimo, buvo kreiptasi į Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centrą ir specialistams įvertinti pateikti centre apgyvendintiems nepilnamečiams bei suaugusiesiems siūlomų skirti maisto produktų vidutiniai paros kiekiai.

Kadangi pakoreguoti maisto rinkiniai skyrėsi nuo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintų maisto produktų vidutinių paros kiekių, URC kreipėsi į VSAT dėl vidaus reikalų ministro įsakymo „Dėl skiriamų maisto produktų vidutinių paros kiekių ir paros maitinimo išlaidų normų asmenims, apgyvendintiems Užsieniečių registracijos centre, patvirtinimo“ papildymo inicijavimo, kad teisės akte būtų numatytas alternatyvus tokių asmenų maitinimo būdas. Taip pat numatyta per 2015–2016 metus kiekvieną gyvenamąjį sektorių aprūpinti reikalinga įranga ir užtikrinti sąlygas patiems užsieniečiams ruošti patiekalus iš pusgaminių.

Dėl galimybės atlikti religines apeigas nurodyta, kad URC darbuotojai sudaro sąlygas švęsti religines šventes bei yra organizuojamos religinės apeigos.

PPC numatyta sanitarines patalpas pagal apgyvendintų užsieniečių išpažįstamos religijos ypatumus įrengti iki 2015 metų pabaigos.

5.3. Dėl saugumo užtikrinimo

5.3.1. Saugumo sistema ir smurto atvejų registracija – URC, vykdant rekomendacijas dėl saugumo užtikrinimo, darbuotojai mokymų ir instruktažų metu supažindinami su rizikos faktoriais; pareigūnai mokomi veikti esant sudėtingoms situacijoms.

Per 2015 metus URC sulaikytų užsieniečių bendrabutyje numatyta įrengti vaizdo stebėjimo sistemą, o Vilniaus rinktinės užkardų patalpose iki 2016 metų numatyta įtaisyti vaizdo stebėjimo kameras.

5.3.2. Asmenų izoliavimas – URC, siekiant sumažinti rizikos faktorius, parengtas bendrabučio remonto projektas; atlikus remontą, būtų sudarytos sąlygos apgyvendinti skirtingų kategorijų sulaikytus asmenis. Planuojama sudaryti sąlygas įkurdinti žmones pagal kilmės valstybę, išpažįstamą religiją ir kitais pagrindais. Siekiant užtikrinti saugumą svarstoma galimybė atskirai apgyvendinti pažeidžiamus, konfliktuojančius asmenis. Po remonto darbų būtų įrengti atskiri gyvenamieji sektoriai, todėl atsirastų sąlygos valdyti sulaikytų asmenų srautus, o iki remonto jie būtų apgyvendinami atskirose patalpose. Šiuos darbus planuojama atlikti per trejus metus.

5.4. Dėl sveikatos priežiūros

5.4.1. Pirmosios pagalbos vaistinė – iš Ignalinos rinktinės užkardose esančių pirmosios pagalbos vaistinėlių išimti vaistiniai preparatai ir medicinos pagalbos priemonės, kurių galiojimo terminai yra pasibaigę. Vilniaus rinktinės užkardos aprūpintos naujomis pirmosios pagalbos vaistinėėmis, o Ignalinos rinktinės užkardose jas numatyta įsigyti iki 2015 m. liepos 1 dienos.

5.4.2. Sveikatos priežiūros specialistai – 2014 m. III ketvirtį inicijuotas Laikinojo užsieniečių apgyvendinimo URC sąlygų ir tvarkos aprašo 26.5 punkto pakeitimas – juo užtikrinta skubi psichiatrinė pagalba asmenims, kurie tampa pavojingi sau arba kitiems. Taip pat nurodyta, kad ši priemonė netraktuotina kaip drausminė priemonė.

5.5. Dėl tinkamo informacijos teikimo ir duomenų tvarkymo

5.5.1. Duomenų ir įvykių registravimas, duomenų tvarkymas – VSAT pateiktuose Seimo kontrolierių rekomendacijų įgyvendinimo planuose numatyta teikti užkardoms nurodymus instruktuoti pareigūnus, vykdančius užkardos budėtojo funkcijas, dėl teisingo Pristatytų į užkardą asmenų apskaitos registro pildymo – registracijos žurnaluose nurodyti patalpinimo į laikino sulaikymo patalpas faktą, datą ir laiką. Tokio pobūdžio instruktavimai turi būti kartojami nuolat.

2014 m. liepos 1 d. papildytas URC Patikrinimų aprašas, numatant specialiųjų priemonių panaudojimo pagrindus, pareigūnų tarnybinių pranešimų turinį (kad būtų nurodyta, kokios priemonės buvo panaudotos, dėl kokių priežasčių ir kokiomis aplinkybėmis, ar pareigūnų nurodymai buvo duoti asmenims suprantama kalba, ar buvo padaryta sužalojimų), gydytojo atliekamą asmenų, prieš kuriuos panaudotos specialiosios priemonės, apžiūrą.

5.5.2. Informacijos prieinamumas – PPC nelydimų nepilnamečių skyriuje įrengti du informaciniai standai, kuriuose lietuvių, rusų, anglų, vietnamiečių, dari kalbomis pateikiama ši informacija: PPC vidaus tvarkos taisyklės, Pabėgėlių saugaus gyvenimo PPC taisyklės, informacija apie nelydimų nepilnamečių teises, pareigas, pagalbos teikimą Lietuvoje, informacija prekybos žmonėmis aukoms.

2014 m. liepos 30 d. URC buvo baigta informacinių stendų pirkimo procedūra, siekiant užtikrinti pakankamą užsieniečių informavimą apie jų teises ir pareigas. Numatyta, kad informacija bus teikiama rusų, anglų, prancūzų, gruzinų, vietnamiečių kalbomis.

5.6. Rekomendacijų dėl papildomų išvadų įgyvendinimas

5.6.1. Dėl užimtumo programų vykdymo – PPC, vykdamas Seimo kontrolieriaus rekomendacijas, buvo numatyta iki 2014 m. spalio 15 d. užtikrinti, kad užsieniečiai bet kuriuo dienos metu galėtų naudotis bibliotekos teikiamomis paslaugomis (bibliotekos darbo laikas darbo dienomis 8–20 val.; ne darbo metu literatūra išduodama į gyvenamąsias patalpas). Numatyta užtikrinti, kad bibliotekoje asmenis aptarnaujančių darbuotojų atostogų ar ligos metu šioms paslaugoms teikti būtų paskirti kiti darbuotojai.

Vykdamas Europos gražinimo fondo 2012 metų metinės programos projektą ir siekiant užtikrinti URC gyvenančių užsieniečių užimtumą organizuojama įvairi veikla, įdarbintas profesionalus socialinis darbuotojas, kuris atsakingas už kasdienį centre sulaikytų užsieniečių užimtumą. Sporto, muzikos užsiėmimams ir rankdarbių būrelio veiklai organizuoti buvo įdarbinti profesionalūs mokytojai. Projekto metu buvo įsigytos priemonės įvairioms užimtumo veikloms organizuoti: muzikos, sporto užsiėmimams, rankdarbių būrelio veiklai ir priemonės kasdieniam užimtumui organizuoti. Vyko derybos su „Caritas“ organizacija dėl galimybės skirti sporto trenerį, siekiama pritraukti savanorių.

5.6.2. Dėl personalo trūkumo – URC buvo imtasi priemonių užpildyti visus turimus etatus: visuomenės informavimo priemonėse skelbta informacija apie galimybę baigti VSAT Pasienečių

mokykloje organizuojamus įvadinius mokymo kursus bei tolesnę karjerą centre, buvo reklamuojama tarnyba URC, siekiant pritraukti naujų darbuotojų.

Pažymėtina, kad dėl iki šios ataskaitos surašymo dienos neįvykdytų Seimo kontrolierių rekomendacijų įgyvendinimo nuolat bendradarbiaujama su atsakingomis institucijomis ir teikiamos konsultacijos.

IV. APIBENDRINAMOSIOS IŠVADOS APIE ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTĮ UŽSIENIEČIŲ LAISVĖS APRIBOJIMO VIETOSE

6. Atliktų patikrinimų metu nustatyta, kad užkardose, URC ir PPC laikomų užsieniečių teisės nėra pažeidžiamos šiurkščiai. Užtikrinamos svarbiausios žmogaus teisės, o patikrinimų metu nustatyti pažeidimai nuolat šalinami.

Apibendrinant informaciją apie Seimo kontrolierių pateiktas rekomendacijas bei jų įgyvendinimą galima teigti, kad žmogaus teisių padėtis užsieniečių laisvės apribojimo vietose vertintina palankiai.

Atsižvelgiant į sklandų bendradarbiavimą su kompetentingomis institucijomis ir jų rodomą pozityvų požiūrį į Seimo kontrolierių rekomendacijas, tikėtina, kad padėtis ateityje tik gerės.

Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas

Augustinas Normantas